

Sygn. akt I ACa 1096/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Sędziowie:	SSA Zbigniew Ducki SSA Regina Kurek
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. F.

przeciwko A. C. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 8 maja 2017 r. sygn. akt I C 1770/16

1. oddala apelację;

2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz radcy prawnego P. G. kwotę 3.321 zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden złotych), w tym 621 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Zbigniew Ducki SSA Sławomir Jamróg SSA Regina Kurek

Sygn. akt I ACa 1096/17

UZASADNIENIE

Powódka M. F. wniosła o zasądzenie od pozwanego A. C. (1) kwoty 100 000 zł, w tym kwoty 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę wskutek naruszenia dóbr osobistych oraz kwoty 50 000 zł z tytułu odszkodowania za wyrządzoną szkodę majątkową, wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty. Wniosła także o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa

radcowskiego według norm przepisanych oraz przyznanie pełnomocnikowi z urzędu powódki kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały uiszczone ani w całości, ani w części.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że pozwany wyzuł ją z posiadanego w sposób zależny lokalu socjalnego dostarczonego przez Gminę Miejską K., położonego przy ul. (...) w K.. Podała ponadto, że A. C. (2) w latach ok. 1991-2001 stale ją nachodził, naruszał stosunki z sąsiadami, używał wobec niej słów obraźliwych, bił ją, kierował w stosunku do niej groźby i wyzwiska, kopał drzwi, kradł, odcinał kable energetyczne. Wszystkie jego działania miały na celu wywołanie u powódki zamiaru opuszczenia lokalu socjalnego. Wyważył drzwi do lokalu i samodzielnie eksmitował z niego powódkę wraz z jej rodziną, a stosował wobec nich przemoc fizyczną i psychiczną. W lokalu przy ul. (...) pozostały różne przedmioty majątkowe powódki, które A. C. (2) zagarnął, a były to: 5 rowerów górskich; biżuteria srebrna; pościel; obrusy i firanki; szafa na ubrania; kredens pokojowy; meblościanka; segment pokojowy i kuchenny; pralka(...); telewizor kolorowy (...); telewizor kolorowy T.; 4 magnetowidy S. i S.; 4 magnetofony dwukasetowe T. i G.; wieża stereofoniczna G.; 3 tysiące kaset magnetofonowych oryginalnych z muzyką; 50 płyt CD z muzyką; 2 obrazy olejne; 9,5 tony węgla; kuchenka elektryczna; butla gazowa turystyczna z palnikami; dywan; 3 komplety szklanek żaroodpornych i 3 serwisy do kawy. Łączna wartość tych przedmiotów, które pozwany bezprawnie zagabił stanowiła kwotę ok. 50 000 zł.

Zdaniem powódki A. C. (2) poprzez swoje czyny względem powódki naruszył jej dobra osobiste w postaci czci, dobrego imienia i nietykalności osobistej. Ponadto działania pozwanego wpływały znacząco na psychikę powódki i zaostrzały i tak już napiętą sytuację z sąsiadami. Pozwany tym samym podstępnie i w drodze prowokacji spowodował popadnięcie M. F. i jej rodziny w konflikt z prawem, a następnie doprowadził do osadzenia powódki i jej rodziny w zakładzie karnym. Pozwany naruszał również nietykalność mieszkania powódki, bowiem często kopał drzwi wejściowe do lokalu i dostawał się do niego bez zgody posiadaczy lokalu. Miał również odcinać kable elektryczne, co uniemożliwiało normalne korzystanie z prądu w mieszkaniu i konieczność ich samodzielnej naprawy. Krzywda powódki wynikała także z doprowadzenia do bezdomności oraz do popadnięcia w konflikt z prawem, co skutkowało koniecznością odbycia kary w zakładzie karnym i również negatywnie wpłynęło na psychikę M. F., a nadto zmniejszyło jej widoki powodzenia na przyszłość. Na skutek naruszenia nietykalności mieszkania, pozwany pozbawił powódkę jej ruchomych przedmiotów majątkowych, w związku z czym poniosła ona szkodę w kwocie 50 000 zł i żąda jej naprawienia na podstawie art. 24 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c.

Pozwany A. C. (2) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania.

W uzasadnieniu zaprzeczył by naruszył dobra osobiste powódki M. F. i by dokonał zaboru mienia.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2017 r. Sygn. akt I C 1770/16 Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo (pkt I), nie obciążył powódki kosztami procesu (pkt II) i przyznał ze środków budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz radcy prawnego P. G. kwotę 6.642,00 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (pkt III).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 29 września 1982 r. Urząd Dzielnicowy K. Wydział Spraw Lokatorskich przydzielił matce powódki – L. F. mieszkanie - lokal socjalny położony przy ul. (...) w K.. W lokalu tym wraz z matką zamieszkiwała M. F. i jej brat A. F.. Pozwany A. C. (2) był sąsiadem powódki w tym budynku.

Przed Sądem Rejonowym dla Krakowa–Podgórze w Krakowie toczyło się postępowanie z powództwa R. W. (W.) przeciwko L. F. o eksmisję. Wyrokiem z dnia 25 października 1994 r., sygn. akt I C 448/94/P, Sąd w pkt I. rozwiązał umowę najmu zawartą pomiędzy L. F., a Urzędem Dzielnicowym K. Wydziałem Spraw Lokalowych w dniu 29 września 1982 r., zaś w pkt II nakazał pozwanej L. F., aby opuściła i opróżniła wraz z osobami jej prawa reprezentującymi lokal mieszkalny położony w K. przy ul. (...) o pow. 70 m², składający się z dwóch pokoi z kuchnią i przynależności i wydała go powodowi R. W.. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż L. F. wraz

ze swoją rodziną jest bardzo uciążliwym lokatorem, który zakłóca porządek domowy, dewastuje zajmowany lokal i obraża lokatorów. Pozwana swoim nagannym zachowaniem spowodowała, że lokatorzy boją się L. F. i jej rodziny.

Od powyższego wyroku L. F. wniosła rewizję, która wyrokiem Sądu Wojewódzkiego wK. z dnia 10 maja 1995 r., sygn. akt II Cr 106/95, została oddalona.

Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2001 r., sygn. akt I Co 2389/00/S, Sąd Rejonowy dla K. (...) w K. nadał prawomocnemu wyrokowi Sądu Rejonowego dla K. (...) w K. z dnia 25 października 1994 r., sygn. akt I C 448/94/P, klauzulę wykonalności na Z. B., na rzecz którego przeszło uprawnienie wierzyciela R. W.. Z wniosku wierzyciela Z. B. toczyło się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla K. (...) wK. D. K. przeciwko L. F., sygn. akt X KM 1172/01, na podstawie tytułu wykonawczego wyroku z dnia 25 października 1994 r., sygn. akt I C 448/94/P. W dniu 31 października 2001 r. została przeprowadzona eksmisja L. F. i członków jej rodziny, w tym powódki M. F. z lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K.. Eksmisję przeprowadził komornik sądowy z udziałem asysty Policji. Pozwany A. C. (2) nie był obecny przy czynnościach egzekucyjnych. W trakcie czynności eksmisyjnych obecna była powódka M. F., zaś L. F. była wówczas osadzona w zakładzie karnym. Komornik wynajął samochód transportowy i wywiózł z lokalu nr (...) przedmioty należące do rodziny F.. Powódka M. F. złożyła w dniu 29 sierpnia 2002 r. pozew do Sądu Rejonowego dla K. (...) wK.o ustalenie prawa do lokalu socjalnego, które zostało jej przyznane wyrokiem tego Sądu z dnia 16 grudnia 2003 r., sygn. akt I C 807/03/S. Powódce przyznano lokal mieszkalny socjalny na Osiedlu (...) w K., gdzie zamieszkała wraz z matką i bratem

Matka powódki - L. F. odbywała karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w L. w okresie od 28 marca 2000 r. do 4 grudnia 2001 r. oraz od 7 października 2004 r. do 4 kwietnia 2005 r. W piśmie z dnia 23 listopada 2005 r. współwłaściciele budynku na Osiedlu (...) w K. zwrócili się do Urzędu Miasta K. z prośbą o podjęcie działań w stosunku do lokatorów mieszkania nr(...) tj. M. F. i jej brata oraz matki L. F., którzy mają zachowywać się skandalicznie wobec innych mieszkańców klatki schodowej, wyzywają ich, obrażają, a nawet grożą, a starsi ludzie boją się ich. Kolejno pismami z dnia 9 marca 2006 r. oraz 15 maja 2006 r. lokatorzy wnieśli o wykwaterowanie M. F., L. F. i A. F. z lokalu Os. (...) z uwagi na zagrożenie jakie stwarzają dla innych mieszkańców, picie alkoholu, hałasowanie w nocy, awantury i ogólne zakłócanie spokoju sąsiedzkiego. W dniu 20 października 2006 r. L. F. wniosła do Sądu Rejonowego dla K. (...) wK. pozew skierowany przeciwko Gminie Miejskiej K. i A. C. (1) o ustalenie prawa do lokalu socjalnego oraz o wydanie wszystkich rzeczy znajdujących się w lokalu nr (...) przy ul. (...) w K. w dniu wykonania eksmisji powódki wraz z jej dziećmi z tego lokalu. W pozwie podała, że została eksmitowana wraz z rodziną z lokalu przy ul. (...), gdzie przedmioty stanowiące własność jej i jej dzieci zostały zabrane przez A. C. (2), a były to: pościel, obrusy, firanki – 1 250 zł; kredens pokojowy – 5 600 zł; meblościanka – 2 500 zł; segment pokojowy – 4 200 zł; segment kuchenny – 720 zł; telewizor(...) – 1 200 zł; magnetofon dwukasetowy G.; odkurzacz E. – 250 zł; dwa obrazy olejne – 3 000 zł; 9,5 tony węgla – 3 325 zł; 3 serwisy do kawy i 3 komplety szklanek żaroodpornych – łącznie 3 432 zł; zestaw wypoczynkowy – 9 600 zł; wersalka – 840 zł; stolik pod kwiatek – 450 zł. Postępowanie toczyło się pod sygn. akt I C 1760/06/S. Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa. Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2007 r. Sąd Rejonowy dla K. (...) w K., sygn. akt I C 1760/06/S, ustalił, że powódce L. F. przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego, którego obowiązek dostarczenia ciąży na Gminie Miejskiej K..

Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom powódki M. F., że z powodu celowych działań pozwanego została ona eksmitowana z lokalu przy ul. (...) i następnie osadzona w zakładzie karnym, a kolejno pozwany wszedł bezprawnie w posiadanie jej przedmiotów usuniętych z opróżnionego lokalu mieszkalnego. Z ustalonego w oparciu o akta postępowań toczących się pod sygn.: sygn. I C 1760/06/S, I C 448/94/P i X KM 1172/01 stanu faktycznego wynika wyraźnie, że to M. F. wraz z bratem A. F. i matką L. F. zachowywali się skandalicznie i nagannie w stosunku do sąsiadów w budynku przy ul. (...), a ich wulgarne zachowanie, zakłócanie porządku domowego i dewastowanie mieszkania stanowiły przyczynę rozwiązania przez Sąd Rejonowy dlaK. (...) w K. prawomocnym wyrokiem z dnia 25 października 1994 r. umowy najmu tego lokalu zawartej przez Gminę Miejską K. z L. F., nakazania opróżnienia lokalu z osób i wykonanie następnie - w dniu 31 października 2001 r. - eksmisji. Zatem powódka nie była w złych stosunkach z pozwanym, lecz z innymi sąsiadami, a przyczyną było naganne zachowanie M. F. i jej rodziny, co potwierdzają także późniejsze sytuacje z Osiedla (...) w K., gdzie tamtejszy mieszkańcy (sąsiedzi) domagali się również eksmisji powódki

z rodziną z takich samych przyczyn, jak lokatorzy bloku przy ul. (...) w K.. Zdaniem Sądu pierwszej instancji powódka nie przedstawiła żadnych dowodów, poza swoimi twierdzeniami, iż pozwany A. C. (2) kopał w jej drzwi, wyważał je, nachodził powódkę w lokalu socjalnym, wyzywał czy odcinał prąd. Nie wykazała także, by pozwany zagarnął jej mienie, w tym ruchomości szczegółowo wskazane w pozwie, tym bardziej, że sama M. F. nie potrafiła dokładnie wskazać, które rzeczy stanowiły jej własność, kiedy pozwany miałby wynieść je z opróżnionego mieszkania i jakiej były one wartości.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że na podstawie art. 24 k.c. konieczne jest wykazanie, iż doszło do naruszenia (zagrożenia) skonkretyzowanego dobra osobistego cudzym działaniem. Powódka nie musiała wykazywać bezprawności niemniej ale winna była wykazać obiektywne naruszenie dobra osobistego. Zdaniem Sądu okręgowego nie wykazano by pozwany A. C. (2) w latach 1991-2001 kierował do powódki M. F. słowa obraźliwe, kopał i wyważał drzwi wejściowe do lokalu przy ul. (...) w K. naruszał prawo powódki do spokojnego zamieszkiwania. Ustalenia wskazują, że to własne naganne zachowania M. F., jej brata i matki doprowadziły do eksmisji powódki z lokalu socjalnego w dniu 31 października 2001 r. prowadzonej na podstawie prawomocnego wyroku sądowego. Również osadzenie w zakładzie karnym nie było skutkiem działań, czy podstępów A. C. (1) zastosowanego względem powódki. W ocenie Sądu powódka, na której spoczywał obowiązek z art. 6 k.c. i która była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie udowodniła podnoszonych okoliczności i faktu naruszenia jej dóbr osobistych przez pozwanego. Powódka nie wykazała również poniesionej szkody majątkowej w kwocie 50 000 zł (art. 415 k.c.). Nie udowodniła ani rozmiaru poniesionej szkody, ani związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a działaniem pozwanego. Jej twierdzenia, że pozwany A. C. (2) miał bezprawnie objąć w posiadanie po eksmisji powódki z lokalu przy ul. (...) w K. nie zostały potwierdzone dowodami. Powódka nie przedstawiła, ani dowodów na to, że takie właśnie rzeczy stanowiły jej własność, ani też jaka była wartość oraz, że A. C. (2) objął te ruchomości w posiadanie. To komornik sądowy w toku prowadzonej eksmisji usunął z w/w lokalu mieszkalnego wszystkie ruchomości, nie zaś pozwany. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że żądania powódki były nieuprawnione i w całości podlegają oddaleniu .

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy powołał art. 102 k.p.c. W ocenie Sądu, obciążanie powódki kosztami procesu w sytuacji, gdy znajduje się ona w trudnym położeniu socjalnym i majątkowym, byłoby dla M. F. nadmiernym obciążeniem finansowym. Z kolei pozwany nie wykazał, aby poniósł jakiegokolwiek koszty.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zaskarżając wyrok w pkt I, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na jego wynik a to art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233§1 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów , nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy i zaniechanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz błędną ocenę materiału dowodowego a to przez uznanie za wiarygodnych w całości zeznań pozwanego i odmowę wiary zeznaniom powódki.

Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oraz uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa w postępowaniu apelacyjnym wedle norm przepisanych. Na wypadek nieuwzględnienia apelacji pełnomocnik powódki wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, wedle norm przepisanych, które to koszty nie zostały uiszczone w całości ani w części a także o odstąpienie od obciążenia powódki kosztami na podstawie art. 102 k.p.c. co uzasadnił trudnym materialnym położeniem powódki.

Pozwany nie oświadczył się na treść apelacji

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego i zważył co następuje:

Zeznania stron co do faktu naruszania dóbr osobistych były wzajemnie sprzeczne i oczywiste jest, że jeden z tych dowodów musiał być uznany za niewiarygodny. Uznanie wiarygodności jednej z grup przeciwstawnych dowodów samo w sobie nie narusza art. 233§1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2003r. sygn. akt IV CK 283/02, LEX nr 602280). Przypisywanie większej doniosłości zeznaniom powódki nie ma żadnego uzasadnienia. Sąd pierwszej instancji słusznie zwrócił uwagę na dowody z dokumentów, które wskazują, że to powódka była w przeszłości agresywna względem pozwanego i to jej zachowanie oraz zachowanie członków jej rodziny stanowiło

przyczynę eksmisji, która była prowadzona w oparciu o tytuł wykonawczy. Już sam fakt, że eksmisję przeprowadzono na podstawie tytułu wykonawczego zaprzecza twierdzeniom powódki, że to pozwany doprowadził do jej bezdomności. To zaś prowadzi do oceny, że powódka nie jest wiarygodna. Skoro też powódka została prawomocnie skazana za przestępstwo to nie są również wiarygodne jej twierdzenia, że została osadzona za nic jak i twierdzenia, że to pozwany jest odpowiedzialny za pozbawienie wolności M. F.. Twierdzenia powódki zawarte w pozwie, że pozwany naruszył jej posiadanie nie wskazują żadnych bliższych okoliczności tych zdarzeń podobnie jak naruszanie miru domowego i czci powódki. Jeżeli obrażanie powódki miało nastąpić jak wskazano w pozwie publicznie a ekscesy dotyczące naruszania nietykalności mieszkania w postaci kopania i wyważania drzwi miały być powtarzalne, to trudno przyjąć by nie znalazł się żaden świadek takich zdarzeń, gdyby te rzeczywiście miały miejsce i opisywany przez powódkę w jej zeznaniach przebieg. Także nie są wiarygodne zeznania powódki, że pozwany ukraść ruchomości podczas eksmisji skoro nie wykazano nawet, że pozwany uczestniczył w tych czynnościach. Dodatkowo to komornik prowadzi egzekucję i odpowiada za zabezpieczenie ruchomości.

Poza powołaniem niewiarygodnych zeznań powódki apelacja nie wskazuje jakie inne dowody miałyby potwierdzać kierowanie przez pozwanego do powódki słów obraźliwych czy gróźb jak też wystąpienie innych zarzucanych pozwanemu w pozwie działań przeciwko dobrom powódki. Zgodnie z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. powódka winna była wykazać fakt naruszenia jej dóbr osobistych i związek przyczynowy tego naruszenia z działaniem pozwanego. Dopiero wówczas na pozwanego przechodziłby obowiązek wykazania, że działanie skutkujące naruszeniem nie było bezprawne. Także to powódka powinna wykazać przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej (tj. zawiniony czyn pozwanego pozostający w związku przyczynowym ze szkodą powódki. To zaś nie zostało wykazane. W środku odwoławczym nie wskazano na czym miałyby polegać nielogiczność Sądu Okręgowego przy ocenie dowodów ani też nie wykazano sprzeczności ocen Sądu z zasadami doświadczenia życiowego. Nie doszło więc do przekroczenia zasad swobodnej oceny dowodów i naruszenia art. 233§1 k.p.c. Skoro zaś istotne okoliczności podawane w pozwie nie zostały wykazane to zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. jest nieadekwatny.

W konsekwencji apelacja jako oczywiście bezzasadna musiała zostać oddalona na podstawie art. 385 k.p.c. O przyznaniu wynagrodzenia pełnomocnikowi z urzędu orzeczono przy zastosowaniu §2, §4, §8 pkt 6, §16 ust. 1 pkt 2 oraz §22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości 3 października 2016 sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2016r. poz.1715 ze zm.).

SSA Zbigniew Ducki SSA Sławomir Jamróg SSA Regina Kurek